

Sjöfartsverket

601 78 Norrköping

Beslut

Datum 2018-03-19
Dnr RAÄ-2017-5109

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Bjuröklubbs fyrplats, Bjurön 6:1, Skellefteå kommun, Västerbottens län

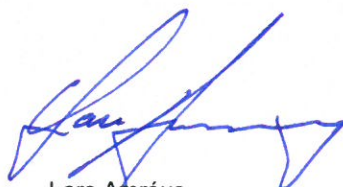
Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att skyddsbestämmelser enligt här bifogade förslag ska gälla för Bjuröklubbs fyrplats.

Redogörelse för ärendet

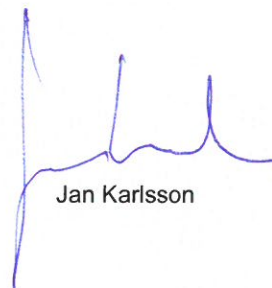
Enligt beslut av regeringen 2017-12-07 är Bjuröklubbs fyrplats skyddad som statligt byggnadsminne.

Ett förslag skyddsbestämmelserna remitterades 2018-01-11 till den förvaltande myndigheten Sjöfartsverket som inte haft något att erinra mot förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson. Även t.f. avdelningschefen Emelie Nilsson har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Jan Karlsson

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

Bilaga:
Skyddsbestämmelser

Kopia till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Västerbottens museum

Skellefteå kommun

RAÄ/Bebyggelseregistret

Bilaga 1 RAÄ dnr RAÄ-2017-5109 2018-03-19

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Bjuröklubbs fyrplats, Bjurön 6:1, Skellefteå kommun, Västerbottens län

Det statliga byggnadsminnet omfattar följande byggnad:

1. Fyr med tillbyggt maskinhus och f.d. lotsuppassningshus

Förslag till skyddsbestämmelser

1. Fyren med dess tillbyggnader ska vårdas och underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart på ett sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värden bevaras.
2. Byggnaderna får inte rivas, flyttas, byggas om, byggas till eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
3. Ingrepp får inte göras i byggnadernas äldre stommar, rumsindelning eller fasta inredning.
4. Teknisk utrustning i fyren ska bevaras på plats. Nödvändiga moderniseringar av den tekniska utrustningen får göras så länge fyren är i drift. Utrustning som demonteras ska förvaras i fyren.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsföreskrifterna. En ansökan om tillstånd till en sådan ändring görs hos Riksantikvarieämbetet.

Motivering

Bjuröklubb har alltsedan medeltiden haft betydelse för sjöfart, fiske och sälfångst. Området är rikt på kustnära fornlämningar som haft samband med de näringar som bedrivits. Platsen finns beskriven redan i Olaus Magnus historia om de nordiska folken. Fram till 1930-talet utgjorde Bjuröklubb också ett fiskeläge och i det lilla samhället ingick även lotsar, fyrpersonal och tullare.

Fyrplatsen anlades 1859 och ingick i det av Lotsväsendets 1857 framtagna förslag till förbättring av fyrarna i landet. Den utskjutande och på långt håll synliga bergudden Bjuröklubb ansågs utgöra en central och viktig hållpunkt på denna del av kusten. Det höga läget i landskapet innebar att fyrtornet inte behövdes byggas mer än drygt sju meter högt. Fyrapparaten bevarar sin originaloptik, en dioptrisk trumlins av 2:a ordningen.

Fyrplatsen ingår i Bjuröklubbs naturreservat som instiftades 1976. Bestämmelserna för reservatet reglerar också uppförande av ny bebyggelse samt rivning och ändring av befintlig bebyggelse.

Kort historik och byggnadsbeskrivning

När fyren byggdes 1859 ersatte den en äldre känningsbåk som fanns på samma plats. Fyrmästarbostad och uthus uppfördes samma år i ett skyddat läge söder om fyren. Fyrljuset kom ursprungligen från en rovoljelampa, som på 1880-talet ersattes av en fotogenlampa och 1910 med luxljus. 1921 installerades en intermittenshylsa med urverk och lod. Dessa kom från den nedlagda Östergarns fyr på Gotland.

Samma år tillbyggdes fyren med en knallsignalapparat för mistsignalering som var i bruk till 1948. Ytterligare två tillbyggnader för maskinhus och lokaler för lotsarna har skett sedan dess.

1949 elektrifierades fyren och urverket togs bort. Lotsstationen, som funnits sedan 1821, avbemannades 1967 och fyra år senare även fyrplatsen. Personal vid väderstationen som anlades 1879 fanns dock kvar till 1997.

Bostadshus och uthus överfördes till naturvårdsfonden 1975.

Fyrtornet är åttkantigt och byggt av tegel från Höganäs med ett kupoltak av koppar. På ena sidan är byggnadsåret 1859 inristat på fasaden. Tillbyggnaderna är uppförda i trä med gulmålad stående locklistpanel på betongsocklar. Fönstren är kopplade och vitmålade. Tak av plåt, de första utbyggnaderna har skivtäckt plåt, de senare korrugerad plåt.